

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Teirikko, K. 2023. Työpaja avasi podcastin saloja käytännössä. Oamk Journal 48/2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023040535128>

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Työpaja avasi podcastin saloja käytännössä

5.4.2023 - Teirikko Kati

Vahva viesti -hanke pyörähti käyntiin podcast-työpajalla marraskuussa 2022. Kolmen noin kahden viikon välein toteutetun koulutuspäivän aikana osallistujat saivat monipuolisesti tietoa podcastin suunnittelemisesta ja tekemisestä. He saivat myös kokeilla käytännössä, miten podcastia äänitetään ja editoidaan.

Digitaalisen median osaamista kasvattava Vahva viesti -hanke on suunnattu Pohjois-Pohjanmaalla työskenteleville toimittajille ja muille viestinnän ammattilaisille. Podcast on yksi digitaalisen ja monimediallisen kerronnan uusista muodoista ja siitä on tullut viime vuosina suosittu ja tehokas viestinnän väline. Esimerkiksi mediatalot ja viestinnän alan yritykset tekevät omia podcastejaan. Podcast-koulutus on keskittynyt eteläiseen Suomeen, joten koulutukselle on suuri tarve Pohjois-Suomessa.

Oulun ammattikorkeakoulun tiloissa Linnanmaalla järjestettyyn podcast-työpajaan osallistui yli 20 alan ammattilaista ympäri maakuntaa. Suurin osa osallistujista työskentelee toimittajana ja osa viestinnän alan töissä.

Päivä 1: Perusasioita podcastista

Ensimmäisen työpajapäivän vetäjänä toimi Oulun ammattikorkeakoulun journalismin lehtori **Kati Teirikko**, joka kertoi, mitä podcast on ja miten podcasteja kulutetaan (kuva 1). Lisäksi pohdittiin, millainen on journalistinen podcast.

KUVA 1. Ensimmäinen podcast-pajapäivä keskittyi podcastin perusteisiin (kuva: Julia Heikkinen).

Osallistujista suurin osa työskenteli kirjoittamisen parissa, joten audion tekeminen oli suurimmalle osalle vierasta. Ensimmäinen pajapäivä keskittyi siihen, miten viestin voi välittää, kun kirjoitetun tekstin sijaan käytössä on ääni.

Podcast on viestinnän välineenä sekä tekninen että sisällöllinen. Yleinen podcastin määritelmä on, että kyseessä on internetissä oleva, ajasta ja paikasta riippumaton audio, jonka voi kuunnella silloin, kun itselle sopii. Podcast ammentaa radiokerronnasta eli äänenkäytöstä ja radion suoran lähetyksen käytänteistä mutta myös radiodokumentista ja radiokuunnelmasta. Se myös rikkoo radion perinteisiä toimintatapoja juuri ajasta ja paikasta riippumattoman käyttötapsansa takia.

Podcast vaatii tekijältään paljon: podcast-juontajan (englanniksi host) on uskallettava heittäytyä ja olla mahdollisimman luonteva. Lisäksi podcastin suunnittelu vie aikaa. Itse nauhoitustilanne ja editointi vievät paljon vähemmän aikaa kuin hyvä suunnittelu.

Podcast-työpajan ennakkotehtävänä jokainen osallistuja oli saanut miettiä, millaisen oman podcastin haluaisi toteuttaa. Ensimmäisen pajapäivän päätteeksi suunnattiin katse seuraavaan pajapäivään, jossa oli tarkoitus edistää omaa ideaa konkreettisemmaksi suunnitelmaksi.

Päivä 2: Ideasta valmiiksi audio-ohjelmaksi

Toiseen podcast-työpajapäivään saapui asiantuntijaksi Suomen podcast-keisariksi tituleerattu **Olli Sulopuisto**, joka on audioon keskittyvän tuotantoyhtiö Jaksomedian perustaja ja toimitusjohtaja. Jaksomedia ideoi, käsikirjoittaa ja toteuttaa podcasteja muun muassa isoille yrityksille ja asiantuntijaorganisaatioille, kuten Ylelle ja Helsingin yliopistolle.

Sulopuiston vetämän työpajapäivän aikana pohdittiin, miksi ja millaisesta aiheesta podcast kannattaa tehdä. Podcastien kasvaneen suosion myötä moni organisaatio ja mediatalo pohtii, pitäisikö toteuttaa oma podcast. Sulopuisto muistutti, että tekijän pitää sitoutua tekemiseen pitkäksi aikaa.

Hyvällä podcastilla on myös sitoutunut kuulijakunta. Tärkeintä ei ole se, että sarja saisi mahdollisimman paljon kuulijoita vaan se, että kuulijajoukko on uskollinen. Podcastilla on myös niin kutsutusti pitkä häntä, eli jaksot saattavat saada uusia kuulijoita vielä pitkään ilmestymisensä jälkeen.

Sulopuiston mukaan tärkeää podcastin toteuttamisessa on tehdä jaksoon koukuttava, tehokas alku. Kuulija päättää nopeasti, jopa ensimmäisen minuutin aikana, jatkaako kuuntelua vai ei. Mielenkiinnon pitää pysyä yllä koko jakson ajan. Vaikka podcast on käsikirjoitettua sisältöä, käsikirjoituksesta saa poiketa eli improvisointi on sallittua. Hyvä podcast on mieluummin keskustelua kuin haastattelua.

Toisessa työpajapäivässä Sulopuisto avasi muutaman Jaksomedian tuottaman podcastin konseptointia ja käytännön toteutusta. Osallistujat saivat myös kuunnella esimerkkejä toteutuneista tuotannoista. Työpajalaisten omia podcast-ideoita kehitettiin eteenpäin pienryhmissä (kuva 2) Sulopuiston sparraamana.

KUVA 2. Osallistujat jalostivat omia podcast-ideoitaan pienryhmissä. Keskustelemassa Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston viestintäpäällikkö Alpo Merilä (vas.), Kalevan rikos- ja oikeustoimittaja Susanna Kemppainen ja lijkiseudun toimittaja Risto Pikkupeura. (Kuva: Julia Heikkinen)

Yksi suuri kysymys on, miten podcasteilla pystyy Suomessa tienamaan eli mikä on niiden ansaintalogiikka. Suomen kokoisessa maassa podcastien muuntaminen rahaksi voi olla vaikeaa. Podcastiin voi myydä esimerkiksi mainoksia tai sen tekemiseen voi etsiä joukkorahoitusta. Suomeen on tullut myös uusia podcast-palveluja, joista muiden suoratoistopalvelujen kuten Netflixin tapaan voi kuukausimaksua vastaan kuunnella erilaisia podcast-sarjoja.

Toisen pajapäivän päätteeksi pohdittiin vielä, miten ja missä podcastia kannattaa markkinoida ja jakaa. Spotify on yksi suosituimmista jakelualustoista, josta podcasteja kuunnellaan. Kuka tahansa voi lisätä oman podcast-sarjansa Spotify-palveluun. Erilaiset jakelualustat tarjoavat myös dataa esimerkiksi jaksoiden kuuntelijoiden määrästä tai siitä, missä kohtaa jaksoa kuuntelumäärä on huipussaan tai missä kohtaa jaksoa kuuntelu on lopetettu. Analytiikan perusteella tekijät voivat kehittää tulevia jaksvoja.

Päivä 3: ”Mistä napista pitikään painaa?”

Kolmannessa työpajapäivässä keskityttiin konkretiaan eli osallistujat kokeilivat erilaisia tapoja tallentaa ääntä ja tutustuivat äänen editoinnin perusteisiin (kuva 3).

KUVA 3. Journalismin lehtori Kati Teirikko (takana) Oamkista esitteli viimeisenä työpajapäivänä podcastin nauhoittamista. Tekniikkaa opettelemassa nettivaria pyörittävä Maria Anneli Moilanen (vas.), Koillissanomien toimittaja Terhi Marjakangas sekä freelance-toimittaja Harri Holtinkoski. (Kuva: Julia Heikkinen)

Podcastia voi nauhoittaa sekä valmiissa studiossa (kuva 4) että esimerkiksi kotiin tai palaverihuoneeseen rakennetussa tilassa. Tärkeintä on, että tila on hyvin akustoitu eli siellä ei kaiu tai kuulu häiriöääniä, kuten jääkaapin tai ilmastoinnin hurinaa.

KUVA 4. Oamkin Linnanmaan kampuksen radiostudiossa kokeiltiin, miten podcastin nauhoittaminen onnistuu ammattimaisissa studio-olosuhteissa. Vahva viesti -hankkeen projektipäällikkö Satu Koho testasi äänen tason säätämistä Kati Teirikon opastuksella. Studiossa myös freelancer Sini Sax (selin) ja Keskipohjanmaa-lehden tuottaja Katariina Anttila. (Kuva: Julia Heikkinen)

Podcast-tuotannon tekeminen ei vaadi runsaasti rahaa, sillä halvallakin mikrofoniin saa talteen kelpo ääntä. Hyvä akustiikka on kaiken a ja o. Podcasteja tehdään paljon ja kilpailu korvista on kova, joten hyvä podcast erottautuu hyvän sisällön lisäksi teknisellä laadullaan.

Podcastin nauhoittamiseen tarkoitettuja laitteita on myynnissä valtavasti. Tarjolla on kannettavaan tietokoneeseen liitettäviä USB-mikrofoneja ja podcastin tekemiseen tarkoitettuja äänipöytiä.

Jos tekijöillä ei ole aikaa opetella teknisiä laitteita ja äänen editointia, podcast-tuotannon voi toki myös ostaa ulkopuolelta. Suomessa toimii useita tuotantoyrityksiä, jotka tarjoavat podcast-palveluja.

Kolmannen työpajapäivän aikana osa osallistujista kokeili myös, miten laadukasta ääntä voi nauhoittaa etäyhteyden kautta. Esimerkiksi Zencast-palvelussa jokainen osallistuja nauhoittaa oman puheensa omalla mikrofoniin, minkä ansiosta podcastiin saa

laadukasta äänimateriaalia mistä päin maailmaa tahansa. Tämä avaa uusia, laajoja mahdollisuuksia jaksojen sisältösuunnitteluun.

Poimintoja palautteesta

Vahva viesti -hankkeen podcast-työpajaan osallistuneet olivat tyytyväisiä kolmen koulutuspäivän satoon. Koulutusta kiitettiin esimerkiksi selkeydestä ja käytännönläheisyydestä. Kynnys oman podcastin tekemiseen mataloitui. Seuraavassa esimerkkejä osallistujilta saadusta anonymistä palautteesta:

”Parasta olivat konkreettiset ohjeet podcastin tekoon, niitä oli jokaisena koulutuspäivänä. Myös vierailevan luennoitsijan käyttäminen oli hyvä idea, jotta saatiin hänenkin kokemustaan ja näkökulmaansa esille. Joistakin koulutuksista ei ole hyötyä, koska ne ovat liian ympäröörään teoreettisia, mutta tämä oli aivan mahtava koulutus.”

”Päivät olivat pitkiä, mutta niissä oli paljon hyödyllistä sisältöä, joten aika vain hurautti nopeasti. Jos tämä olisi järjestetty esim. parin tunnin webinaareina, hyöty olisi jäänyt paljon pienemmäksi. Tällä tavoin saatiin todella paljon tietoa podcasteihin liittyen ja päästiin kokeilemaan ihan käytännön asioitakin.”

”Vastasi odotuksiani hyvin ja paremminkin. Miellytti, kun podcast-asioita käsiteltiin käytännöllisesti niin teoria- kuin harjoitteluasioissa. Ihan arkijärjen tasolla. Oli helppo kuvitella, että pystyisi itsekin kokeilemaan podcasteja jatkossa.”

Työpajan eväillä osallistujat lähtivät suunnittelemaan ja toteuttamaan omia podcastejaan. Kevään ja syksyn mittaan valmistuu joko demoversiota tai valmiita podcast-jaksoja. Työpajan satoa eli valmiita jaksoja kuullaan viimeistään Vahva viesti -hankkeen loppuseminaarissa syksyllä 2023.

Kati Teirikko

journalismin lehtori

Vahva viesti -hankkeen asiantuntija, vastaa hankkeessa podcasteja ja sosiaalista mediaa käsittelevästä osuudesta

Oulun ammattikorkeakoulu, Kulttuurialan yksikkö

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 48/2023

Julkaisuvuosi: 2023

Tekijätiedot: Teirikko Kati

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023040535128>

Tiivistelmä: Podcast on yhä suositumpi kerronnan väline ja uusi viestinnän muoto. Suomalaiset mediatalot ja viestijät ovat myös innostuneet podcastien tekemisestä. Journalisteille ja muille viestinnän ammattilaisille suunnatulle podcast-koulutukselle on suuri tarve Pohjois-Pohjanmaalla. Tähän tarpeeseen vastasi Oamkin Vahva viesti -hanke, joka järjesti kohderyhmälle suunnatun koulutuksen Oulussa loppuvuonna 2022. Kolmen päivän koulutuksen aikana osallistujat kuulivat podcastin tekemisen perusteista ja perehtyivät podcastin tekemiseen tarvittavaan tekniikkaan. Osallistujat myös aloittivat omien podcastiensa suunnittelun. Työpajojen jälkeen osallistujat ovat aloittaneet omien podcastiensa tekemisen käytännössä.